

Tirgus apskats

2010. gada 28. jūnijs – 04. jūlijs

Tirgos atkal pieaugusi nestabilitāte, un akciju indeksi piedzīvoja lielāko kritumu nedēļas laikā kopš maija. Vājo rezultātu iemesls galvenokārt bijušas bažas par globālās ekonomikas pieaugumu. Arī 12 mēnešu ilgās Eiropas Centrālās bankas (ECB) finansējuma programmas beigas bijis negatīvs faktors. Bažas par jaunu ekonomikas lejupslīdi fiskālās konsolidēšanas pasākumu rezultātā liek tirgus dalībniekiem ļoti satraukti reaģēt uz jebkādam vājāka ekonomikas pieauguma pazīmēm. Pagājušā nedēļā ieguldītāju uzmanība galvenokārt bija pievērsta Ķīnas un ASV ekonomikas pieauguma rādītājiem, kā rezultātā samazinājusies arī dolāra vērtība pret eiro.

Svarīgākās ziņas pagājušajā nedēļā bija ASV darba tirgus pārskats. **Saskaņā ar šo pārskatu jūnijā ASV likvidēti 125 000 darbavietu, bet bezdarba līmenis krities no 9,7% līdz 9,5%** (1. attēls). Iepriekš tika paredzēts, ka likvidēs 130 000 darba vietu. Darbavietu skaita samazinājumā (neskaitot lauksaimniecības un dažas citas noteiktas nozares) ietilpst arī 225 000 pagaidu darbinieku, kurus valsts bija noalgojusi uz laiku tautas skaitīšanas nolūkiem. Tā kā vairāk nekā 300 000 tautas skaitīšanai nolīgto darbinieku pagaidām vēl strādā, arī nākamā mēneša nodarbinātības rādītājus izkropļos šo pagaidu darba vietu likvidēšana. Kaut arī salīdzinājumā ar prognozēm aina kopumā ir samērā labvēlīga, šo pārskatu par nodarbinātību ASV var uzskatīt par negatīvu. Privātajā sektorā darba vietu skaita pieaugums bijis vājāks nekā paredzēts – radīti 83 000 jaunu darba vietu, nevis prognozētie 110 000. Bezdarba līmeņa samazinājumu arī nevar uzskatīt par pilnībā pozitīvu faktoru, jo šo rādītāju ietekmē reģistrēto bezdarbnieku skaita samazināšanās. Bezdarbnieku skaits, kam pārtraukta pabalsta izmaksa, var būt ievērojami samazinājies reģistrētā darbaspēka rādītāju. Vidējā darba stundu skaita nedēļā un vidējā atalgojuma stundā rādītāji arī ir nedaudz atpalikuši no prognozēm.

Bažas par ekonomikas pieaugumu ASV veicināja arī daži agrāki dati. **Tirgus dalībniekus negatīvi ietekmēja The Conference Board aprēķinātā patērētāju optimisma indeksa rādītājs, kas jūnijā kritās līdz 52,9 punktiem (prognoze bija 62,5)** no 62,7 punktiem maijā (arī maija rādītājs bija ticis koriģēts samazinājuma virzienā). Aizpagājušās nedēļas piektdienā publicētie Mičiganas Universitātes apkopotie patērētāju optimisma dati gluži pretēji bijuši spēcīgāki nekā prognozēts, liecinot par patērētāju optimisma uzlabošanās. Tādi praturīgi rādītāji neļauj viegli izskaidrot, kāpēc patērētāju optimisms krities, taču papildus satraukumam finanšu tirgos savu negatīvo ietekmi ir radījuši naftas noplūde Meksikas līcī un bažas par darba vietām šajā reģionā, jo saskaņā ar *Bloomberg* datiem patērētāju optimisms visvairāk krities naftas noplūdes ietekmētajos reģionos.

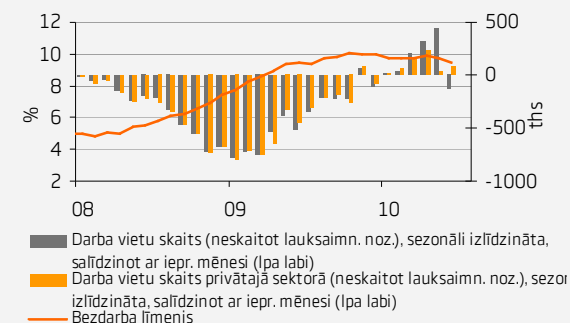
Tā kā viena mēneša dati var būt ļoti nepastāvīgi, ir pārāk agri spriest par to, vai jau saskatāmas kopš 2009. gada sākuma pastāvošās uzlabošanās tendences beigas.

Bažas par ekonomikas pieauguma palēnināšanos nedēļas beigās pastiprināja vairāku valstu un reģionu PMI indeksi (2. attēls). ASV ISM PMI indekss liecina, ka ražošanas sektora stāvoklis pasliktinājies vairāk nekā prognozēts – no 59,7 punktiem maijā līdz 56,2 punktiem, jo samazinās pieprasījums no ārvalstīm. Eurozonas valstu parādu problēmas un nepieciešamie fiskālās konsolidēšanas pasākumi, iespējams, ietekmēs eksporta apjomus. Eiropā galīgais PMI indekss atbilda pirms nedēļas publicētajai prognozei (55,6 punkti) – tas ir krities salīdzinājumā ar iepriekšējiem datiem. Bažas par globālās ekonomikas pieaugumu palielināja arī Ķīnas PMI indekss. Oficiālais Ķīnas PMI indeksa rādītājs kritās no 53,9 punktiem līdz 52,1, bet *HSBC* noteiktais ražošanas PMI indekss kritās līdz 50,4 punktiem. Šie rādītāji var liecināt arī par krājumu atjaunošanas beigām, kaut arī investīciju un privātā patēriņa rādītāji saglabājas spēcīgi.

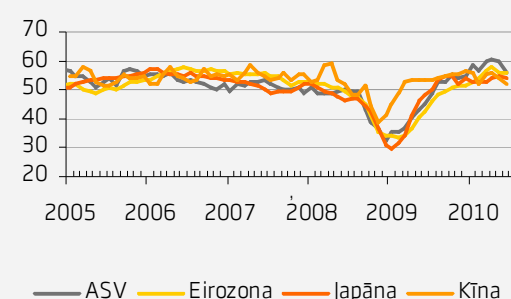
Investoru bažas par Eiropas valstu fiskālās konsolidēšanas pasākumiem un lēnāku Ķīnas ekonomikas pieaugumu salīdzinājumā ar globālās ekonomikas pieauguma prognozēm liek tirgus dalībniekiem ļoti satraukti reaģēt uz jebkādam vājāka ekonomikas pieauguma pazīmēm. Ķīnas tirgū ir bijis ievērojams kritums vienas dienas laikā, bet akcijas visā pasaulē zaudēja vērtību, un saskaņā ar *The Conference Board* datiem Ķīnas vadošais indekss aprīlī pieaudzis tikai par 0,3%, kaut arī 15. jūnijā tika ziņots, ka tas ir sasniegjis 1,7% lielu pieaugumu. Arī citu Āzijas valstu tautsaimniecības stāvoklis raisa bažas, jo Japānā bezdarba līmenis negaidīti pieaudzis līdz 5,2%, bet maijā Japānā krities rūpnieciskās ražošanas rādītājs. Tomēr Japānas Bankas „Tankan” pētījums ir bijis samērā pozitīvs, liecinot par labāku nekā prognozētu faktisko uzņēmējdarbības apstākļu un prognožu bāzes uzlabošanās.

Eiropā pieaugušas bažas par finansējuma pieejamību, jo **ceturtdien beidzās ECB vienu gadu ilgusi kredīšanas programma, kuru tā īstenoja, lai palīdzētu bankām ārkārtas situācijās finanšu krīzes laikā**. Tas izraisījis bažas, ka bankām varētu rasties problēmas pēc ārkārtas kredītos saņemto EUR 442 miljardu atmaksas Eiropas Centrālajai bankai, jo eurozonas perifērijas valstis ir kļuvušas atkarīgas no ECB finansējuma, pastāvot bažām par valstu parādu ietekmi uz bankām. Tomēr ECB risina šo problēmu, piedāvājot papildu aizņemšanās iespējas. Kā pozitīvs faktors jāpiemin tas, ka 3 mēnešu finansējuma piedāvājumā banku pieprasījums bijis mazāks nekā paredzēts, sasniegdot EUR 131,9 miljardus. Taču piektdien ECB savā 6 dienu finansējuma piedāvājumā aizdeva vēl EUR 111,2 miljardus, tādējādi kopējā aizdotā summa pietuvojusies analītiķu prognozētajai summai.

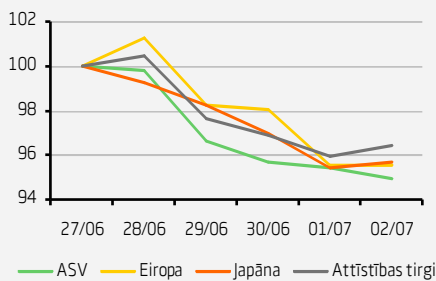
1. attēls. ASV darbavietu skaita (izņemot lauksaimniecību un dažas citas nozares) rādītājs negatīvs pagaidu darbavietu skaita samazināšanās dēļ

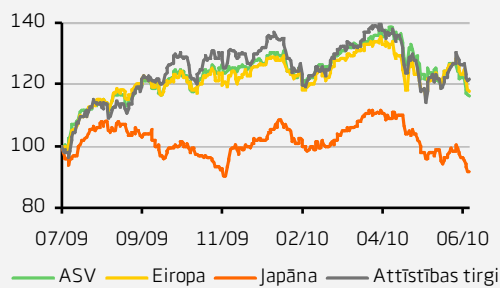
2. attēls. PMI ražošanas indeksi liecina par lēnāku ekonomikas pieaugumu

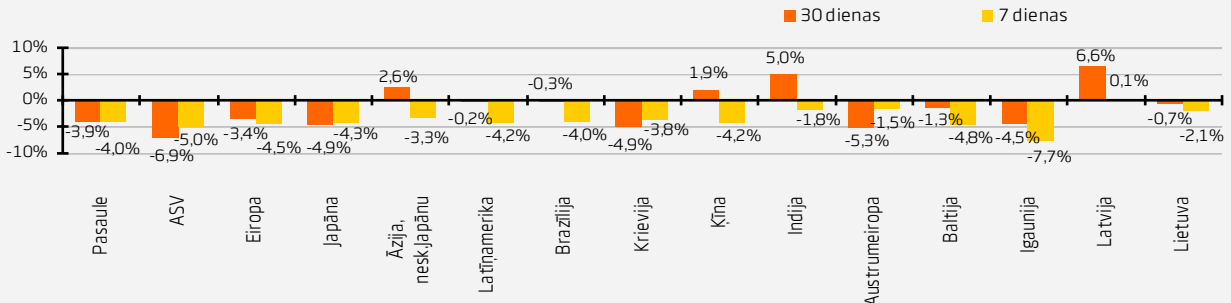
3. attēls. Akciju tirgi pagājušā nedēļā

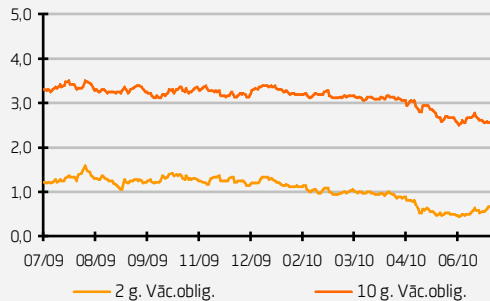
4. attēls. Akciju tirgi pagājušos 12 mēnešos

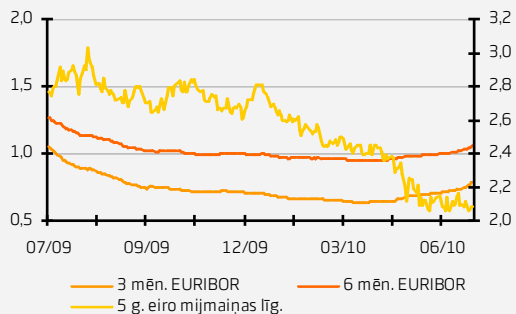
5. attēls. Akciju tirgu rezultāti¹

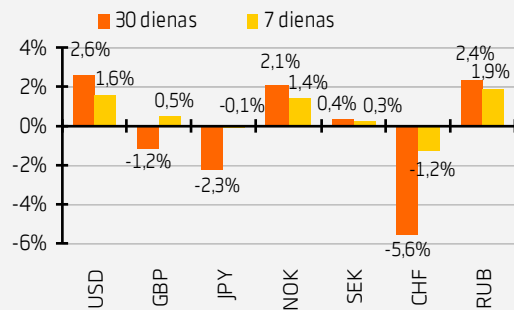
6. attēls. Vācijas valsts obligāciju ienesīgums

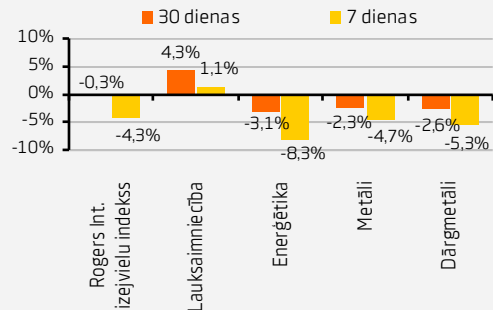
7. attēls. EURIBOR likmes pagājušos 12 mēnešos

8. attēls. EUR kurss pret noteiktām valūtām

9. attēls. Izejvielu indeksu rezultāti

Diagrammu avots: *Bloomberg* (ja nav norādīts cits)

Piezīme: visi ienesīgumi izteikti attiecīgo indeksu valūtās, ja nav norādīts citādi.

Atruna:

Šo apskatu ir sagatavojuši Baltijas investīciju centra analītiķi no Swedbank AS Igaunijā, AS Swedbank Latvijā un AB Bankas Swedbank Lietuvā (turpmāk tekstā minētās bankas un to daļas vai filiāles kopā saukti „Swedbank Baltijas grupa”). Apskatā izteikti viedokļi var atšķirties no citu Swedbank Baltijas grupas darbinieku izteiktajiem viedokļiem. Šis apskats balstīts uz publiski pieejamu informāciju, kas tiek uzskatīta par uzticamu un atspoguļo analītiķu personīgo un profesionālo viedokli par šādu informāciju. Apskats atspoguļo analītiķu izpratni par attiecīgo informāciju apskata sagatavošanas brīdī, un apstākļu mainīšanās dēļ šī izpratne var mainīties. Šis apskats ir sagatavots, izmantojot analītiķu labākās prasmes, un pēc visas viņu rīcībā esošās informācijas šis apskats ir pareizs un precīzs, taču neviena Swedbank Baltijas grupas sabiedrība, nedz arī to vadītāji vai darbinieki nav atbildīgi, ja apskatā minētie apstākļi izrādījušies nepareizi vai neprecīzi. Šis apskats ir tikai informatīvs. Šo apskatu nekādā veidā nevar uzskatīt par solījumu vai garantiju no Swedbank Baltijas grupas, tās sabiedrību vadītāju vai darbinieku puses, ka apskatā aprakstītie apstākļi patiešām piepildīsies vai ka prognozes izrādīsies patiesas. Šo apskatu nevar interpretēt kā ieteikumu ieguldīt vērtspapīros, noslēgt finanšu darījumus vai rīkoties kādā citā veidā. Swedbank Baltijas grupa, tās sabiedrību vadītāji un darbinieki nav atbildīgi par jebkādiem zaudējumiem, kas apskata lietotājam var rasties, uzticoties tajā sniegtajai informācijai.

JĀ ESAT IZLĒMUŠI RĪKOTIES, PAMATOJOTIES UZ ŠO APSKATU, JŪSU PIENĀKUMS IR PĀRBAUDĪT UN IZVĒRTĒT ATTIECĪGĀS DARBĪBAS EKONOMISKO PAMATOTĪBU UN IESPĒJAMOS SAISTĪTOS RISKUS.

¹ Grafikā attēloti attiecīgā reģiona MSCI indeksa rezultāti, kas izteikti ASV dolāros, izņemot Austrumeiropas akcijas (DJ Stoxx EU Enlarged) un Baltijas valstu akcijas (OMX indeksi)